

Bornholms Regionskommune
Center for Regional Udvikling, It og
Sekretariat
Skovløkken 4, Tejn 3370 Allinge
Att. Mette Nordvig Sonne

9. september 2020
Lars Møller Nielsen
lmn@ncc.dk

NCC's svar på partshøring: Udkast til afgørelse om råstofinteresseområde for kaolin kan indskrænkes til fordel for erhvervsområder ved Snorrebakken

NCC mener ikke, at der foreligger tilstrækkeligt grundlag for, i henhold til råstofloven, at udtage de nævnte arealer af råstofplanen. NCC mener med følgende begrundelse, at der er lagt for lidt vægt på råstofinteressens betydning.

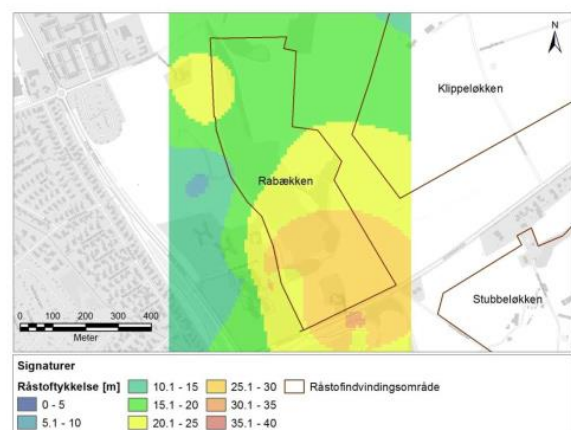
- Restmængden i råstofindvindingsområdet for kaolin er med stor sandsynlighed overestimeret i Niras rapport 2017.
- Der kan forventes et stigende behov for kaolin i Danmark til cementproduktion.
- Det forslåede erhvervsområde ligger i "kaolin-zonen", hvor der er en væsentlig restforekomst og få konflikter med andre interesser.

Restmængden i råstofindvindingsområdet for kaolin er med stor sandsynlighed overestimeret i Niras rapport 2017.

I udkast til afgørelse fremgår, "Det vurderes, at kaolinforekomstens kvalitet og efterspørgsel gør, at ressourcerne er tilstrækkelige, selvom en del af det sydlige interesseområde udtages af udpegningen." NCC har gennemgået Niras rapport fra 2017 og hæfter os ved, at Niras bemærker, at "Der er tale om et screeningskort og den reelle råstoftykkelse og -udbredelse kan derfor afvige fra kortet." Det fremgår af rapporten, at Niras beregninger af råstofmængderne er baseret på tilgængelige data og uden hensyntagen til andre beskyttelsesinteresser. Boringerne i den sydlige del af råstofområdet, hvor Niras har estimeret en mængde på 2,7 mio. m³, er udført i 50'erne. Men Hasle Klinker- og Charmottestens-fabrik har ifølge gamle luftfoto indvundet store mængder siden boringer blev foretaget, hvilket bl.a. har skabt den eksisterende sø. De tilbageværende råstofmængder er derfor væsentlig lavere end angivet i rapporten.

Figur 5.6 er et kort over den modellerede råstoftykkelse inden for Rabækken råstofindvindingsområde. Der er tale om et screeningskort, og den reelle råstoftykkelse og -udbredelse kan derfor afvige fra kortet.

Det fremgår af kortet, at de største råstoftykkelser findes i sydlige del af råstofindvindingsområdet.

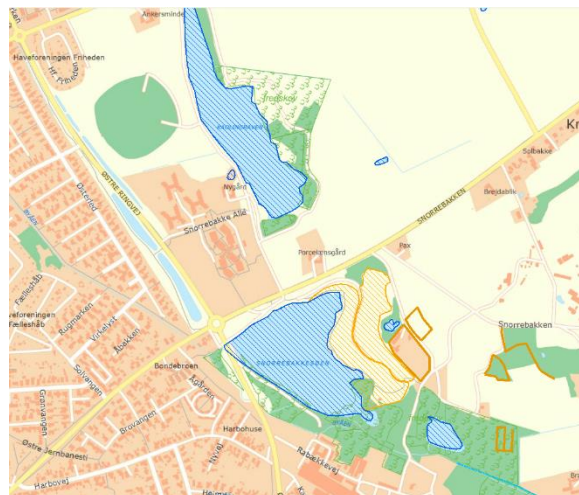

Figur 5.6: Tykkelsen af de tolkede råstofforekomster for Rabækken råstofindvindingsområde (de viste tykkelser uden for selve indvindingsområdet er ekstrapolerede værdier).

Det udlagte råstofområde indeholder væsentlige naturinteresser (§3-sø) samt fredskov, og derved bliver arealet, hvor det vil være muligt at indvinde kaolin, væsentligt reduceret.

Hvis råstofinteresseområdet syd for Snorrebakken reduceres, som forslået, vil det bestå af et område, som tidligere har været indvundet af Hasleklinker og som samtidig er beskyttet natur (Naturbeskyttelse, §3-sø og -overdrev).

Kortudtræk fra Miljøportalen.dk viser med blå skravering §3-sø og med brun skravering §3-overdrev. Derudover er fredskov angivet med grøn markering.

Ved at sammenholde de geologiske oplysninger for både råstofindvindingsområdet samt det reducerede vil der i praksis kun være et areal på ca. 4 ha tilbage til en evt. indvinding af kaolin. Arealet vil dog blive reduceret væsentligt og vil i praksis være umulig at indvinde pga. afstandskrav til Porcelænsgården og Snorrebakken. Det kan antages, at disse begrænsninger netop er årsagen til, at den del af forekomsten ikke er udnyttet tidligere.

Der kan forventes et stigende behov for kaolin i Danmark til cementproduktion

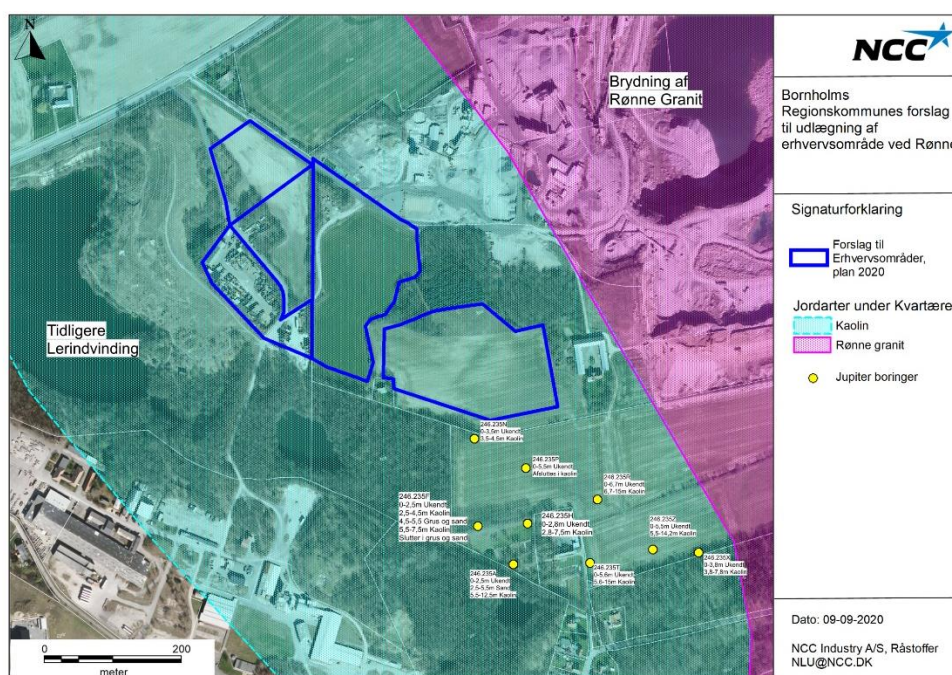
BRK redegør for, at kaolinforekomstens kvalitet er af svingende kvalitet, men at den kan anvendes til ildfaste sten og cement. NCC har talt med Aalborg Portlands Udviklingsdirektør Jesper Damtoft. Han kan bekræfte, at Aalborg Portland arbejder målrettet på at erstatte en del af klinkerne i cementen med calcineret kaolin, hvilket giver ca. 30% reduktion af CO₂-emissionen til fremstilling af cement. Det er en meget væsentlig reduktion, idet verdens cementproduktion er en af de største enkelt-bidragydere til CO₂-emission. Der er gennemført lovende fuldskalaforsøg. Det er endnu for tidligt at estimere det årlige forbrug af kaolin, men det vil sandsynligvis blive væsentligt større end de angivne 100.000 tons pr. år.

<https://www.aalborgportland.dk/wp-content/uploads/2019/06/Futurecem-Jesper-Damtoft.pdf>
<https://www.aalborgportland.dk/fns-verdensmaal-og-aalborg-portland/futurecem/>

Det foreslåede erhvervsområde ligger i "kaolin-zonen", hvor der er en væsentlig restforekomst og få konflikter med andre interesser

Der foreligger desværre ingen boringer inden for arealerne, der er foreslåede som erhvervsområder, men Niras (2017, side 15-16) har gennemgået den geologiske litteratur, herunder det geologiske kort fra DGU-rapport (1984), som viser den geologiske grænse mellem Rønne Granit og Kaolin, se gengivelse på nedenstående kort. Kaolinforekomsten bliver bekræftet af boringer. Boringerne, som er placeret umiddelbart syd for det foreslåede erhvervsområde, bekræfter den geologiske model og det kan derfor antages, at forekomsten fortsætter mod nordvest. Boringerne viser, at der er en forholdsvis lille mængde overjord over kaolinen. Kvalitet af kaolinen kan være svingende med indhold af kvarts og feldspat samt med indslag af forvitret Rønne granit, men ifølge Aalborg Portland er kravene til kaolinen til cementproduktion ikke særlig høje sammenlignet med kravene til porcelænsfremstilling.

Det kan på den baggrund forventes, at der er store restreserver af kaolin inden for de arealer, som BRK foreslår udlagt til erhvervsområde.

På baggrund af ovenstående mener NCC, at råstofinteresseområdet skal bevares til senere udnyttelse af forekomster, og at arealerne dermed ikke udlægges til erhvervsområde.

Med venlig hilsen

NCC Industry A/S
Sektor Råstoffer

Lars Møller Nielsen
Geolog og Teknisk chef